

MRF 2024.193/2

Vestre Landsrets dom af 24. september 2024, 13. afd., sag S-2087-23
(Thomas Tordal-Mortensen, Thomas Jønler og Sidse Højgaard (kst.))

Anklagemyndigheden mod T (adv. Lars Langhoff)

T frifundet for overtrædelse af gødningsanvendelsesloven, idet der var en rimelig begrundet tvivl om, hvorvidt T faktisk havde foretaget overgødskning i planperioden. T dog straffet for overtrædelse af bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning.

Landmanden T var tiltalt for overtrædelse af gødningsanvendelseslovens § 53, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. § 12, ved i planperioden 2017/2018 at have foretaget overgødskning (forhold 1) og overtrædelse af § 25, stk. 1, nr. 5, jf. § 14 og § 16, stk. 1, i bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning ved i planperioden 2017/2018 at have udbragt en mængde husdyrgødning og anden organisk gødning, der samlet oversteg 170 kg kvælstof pr. ha harmoniareal, idet der var udbragt en gødningsmængde svarende til 187 kg kvælstof pr. ha, og som medførte et fosforarealkrav på 263,08 ha, der oversteg virksomhedens harmoniareal med 99,55 ha (forhold 2). T forklarede, at han havde solgt ejendommen til A med overtagelse den 1. februar 2017, og at A – uanset købsaftalens vilkår om, at T skulle sørge for at fjerne en 4.500 m³ gylletank på ejendommen – havde overtaget gyllen i gylletanken, uden at dette blev noteret. T gjorde gældende, at gyllen i gylletanken herved var fejlagtigt medregnet i T's gødningsregnskab. Byretten anførte, at det var T, der som ejer af landbrugsvirksomheden var ansvarlig for det gødningsregnskab, der blev indleveret for perioden, og at det ikke ændrede herpå, at gødningsregnskabet blev indleveret af et rådgivningsfirma, eller at T efter planperiodens udløb blev erklæret personlig konkurs. Byretten lagde til grund, at gødningsregnskabet dannede grundlag for de beregninger, der var foretaget af Landbrugsstyrelsen. Med henvisning til, at T ifølge købsaftalen skulle sørge for, at gyllebeholdningen blev fjernet fra ejendommen, fandt byretten det ikke ved T's egen forklaring sandsynliggjort, at gyllebeholdningen blev overdraget, og at denne fejlagtigt måtte indgå i regnskabet for planperioden 2017/2018. På denne baggrund og efter den samlede bevisførelse fandt byretten det bevist, at T var skyldig i

overensstemmelse med tiltalen. T ankede byrettens dom til landsretten, hvor planteavlsrådgiveren P afgav forklaring. I relation til forhold 1 anførte landsretten, at T ikke havde bestridt Landbrugsstyrelsens beregning, og at oplysningerne i gødningsregnskabet viste en overgødskning i planperioden 2017/2018, men at T imidlertid havde gjort gældende, at der i den nævnte planperiode ikke faktisk blev foretaget overgødskning, idet mængderne i regnskabet var baseret på fejl eller måtte henføres til gødskning for tidligere planperioder. Efter bevisførelsen, herunder T's og P's forklaringer, fandt landsretten uanset oplysningerne i gødningsregnskabet, at der var en rimelig begrundet tvivl om, hvorvidt der i planperioden blev gennemført gødskning med den mængde kvælstof, som var beskrevet i tiltalen. Landsretten lagde herved bl.a. vægt på P's forklaring om, at det ikke fysisk ville have været muligt at foretage gødskning i dette omfang, uden at afgrøderne ville være blevet forgiftet og dermed ødelagt. På den anførte baggrund fandt landsretten, at der ikke kunne bortses fra, at i hvert fald en ikke uvæsentlig del af gødskningen ifølge gødningsregnskabet for planperioden 2017/2018 havde angået tidligere planperioder, og landsretten fandt det ikke muligt at fastslå, hvorledes overgødskningen havde fordelt sig over årene. Landsretten frifandt herefter T for forhold 1. I relation til forhold 2 fandt landsretten efter bevisførelsen, herunder vilkåret om gylletanken i købsaftalen, at der ikke kunne lægges vægt på T's forklaring om, at den mængde kvælstof, der var i gylletanken, blev overdraget til A, og at mængden derfor fejlagtigt havde indgået i T's regnskab for planperioden 2017/2018. Herefter, og af de grunde, som byretten i øvrigt havde anført, tiltrådte landsretten, at T var fundet skyldig i dette forhold som sket.

Kommentar: Den frifindende del af dommen er afgjort på en bevisvurdering og understreger, at i forhold til materielle overtrædelser af gødningsnormerne er gødningsregnskabet alene et

bevismiddel. I forhold til mængden af husdyrgødning i gylletanken må domfældelsen for dette forhold tages som understregning af, at hvis landbrugsejendommen overdrages, skal der være en klar stilling hertil i købsaftalen, og at fravigelser heraf bør være skriftlige.

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 25. september 2023

Rettens nr. ...

Politiets nr. ...

Anklagemyndigheden

mod

T

født den ...

Anklageskrift er modtaget den 18. marts 2022.

T er tiltalt for overtrædelse af

1.

(dagældende lovebekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017 § 29, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. § 5) nugældende **lov nr. 1053 af 10. juli 2023 (gødningsanvendelseslovens) § 53, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. § 12** ved som ejer af virksomheden T CVR-nr. ..., i planperioden beliggende X-vej 10. th i Horsens, men tidligere fra 1. juni 1992 til 31. marts 2017 med adresse ... i Horsens, at være ansvarlig for, at der i planperioden 2017/2018, i forbindelse med driften af landbruget under CVR-nr. ..., blev gennemført gødsning med 79.036 kg kvælstof, hvorved den tilladte beregnede kvote på 25.019 kg kvælstof blev overskredet med 54.017 kg kvælstof, hvilket svarer til en overgødsning på 327 kg kvælstof pr. ha.,

2.

(dagældende bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 § 84, stk. 1, nr. 27, jf. § 43, stk. 1 og § 44, stk. 1) nugældende **bekendtgørelse nr. 1025 af 10. juli 2022 § 25, stk. 1, nr. 5, jf. § 14 og § 16, stk. 1**, ved som ejer af virksomheden T CVR-nr. ..., i planperioden beliggende X-vej 10. th i Horsens, men tidligere fra 1. juni 1992 til 31. marts 2017 med adresse ... i Horsens, at være ansvarlig for, at der i planperioden 2017/2018, i forbindelse med driften af landbruget under CVR-nr. ..., blev udbragt en mængde husdyrgødning og anden organisk gødning på virksomheden, der samlet overstiger 170 kg kvælstof pr. ha. harmoniareal, idet landbruget havde et harmoniareal på 163,53 ha,

men har udbragt en gødningsmængde på 30.602 kg. kvælstof, hvilket svarer til 187 kg kvælstof pr. ha, hvorfor jordbruger i planperioden skulle have haft yderligere 16,48 ha til rådighed, ligesom der blev udbragt en samlet mængde fosfor på 8.006 kg i husdyrgødning og anden organisk gødning samt en samlet mængde fosfor på 1.733,00 kg i handelsgødning, som medfører et fosforarealkrav på 263,08 ha, der overstiger virksomhedens harmoniareal med 99,55 ha.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om en bødestraf på 1.118.000 kr.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Forklaringer

Tiltalte har navnlig forklaret, at han drevet den i tiltalen nævnte virksomhed i planperioden 2017/2018. Virksomheden gik konkurs den 21. november 2018. Det var rådgivningsfirmaet ..., der sørgede for gødningsregnskabet. Det havde de gjort siden 2009/2010. Efter konkursen var det kurator, der overtog den daglige drift af virksomheden. Tiltalte havde derfor ikke noget at gøre med gødningsregnskabet i 2019. Landbrugsejendommen Højballevej 15, 8700 Horsens var en ejendom med svinebesætning og 2500 sti-pladser. Gylletanken var på 4500 kubikmeter. Ejendommen blev solgt til D med overtagelse den 1. februar 2017. D overtog gylletanken i forbindelse med købet. Tiltalte havde fortsat det samme jordareal. På grund af den manglende gylle måtte han købe handelsgødning. Kvælstof, der beror på gylletanken, er derfor fejlagtigt medregnet. Der er ikke lavet en beregning for overdragelsen.

Foreholdt, at det af købsaftalen fremgår, at sælger skulle sørge for, at gyllebeholdningen blev fjernet, så blev gylletanken ikke leveret tom. Køber fik den gylle, der var i tanken. Tiltalte har derfor ikke modtaget gylle fra ejendommen. Han husker ikke, hvorfor det endte sådan. Han var spændt hårdt for økonomisk i den periode, og der blev aldrig lavet et skema for, hvor meget gylle køber af ejendommen overtog i forbindelse med handlen. Gyllen fremgår fejlagtigt af tiltaltes regnskab. Aftalen blev, at D kunne overtage gylle, uden at det blev noteret. Dette har han også gjort myndighederne opmærksom på. Han har forklaret det samme hele vejen igennem. Han har ikke givet udtryk for, at han ville kunne dokumentere oplysningen. Han har ved en fejl tænkt, at D kunne bruge gyllen, uden at det blev registreret hos ham.

Han har ikke overgødsket markerne. Hvis han havde overgødet med 327 kg kvælstof pr. ha., ville afgrøderne blive ødelagt.

B har som vidne navnlig forklaret, at hun er ansat som fuldmægtig i Landbrugsstyrelsen. Hun er sagsbehandler og har siden marts 2020 været sagsbehandler på de gødningsregnskaber, der bliver udtaget til kontrol. Tallene i gødningsregnskabet stammer fra enten en landbrugskonsulent eller jordbrugeren selv. Nogle af oplysningerne er forudfyldte. Gødningsleverandørerne indberetter, hvad der er indkøbt af handelsgødning. Det er jordbrugeren ansvar, at tallene i gødningsregnskabet er korrekte. Hvis jordbrugeren ikke er enig i, hvad leverandøren har indberettet, må han kontakte leverandøren, så tallene eventuelt kan ændres. Det er sædvanligt, at det er landbrugskonsulenter, der indberetter, men det er jordbrugeren ansvar, at tallene er korrekte.

I denne sag stammer de tal, der danner grundlag for anmeldelsen, fra det indberettede gødningsregnskab. Jordbrugeren er blevet partshørt. T

ringede og oplyste, at han i perioden havde solgt gødning. Den solgte handelsgødning blev trukket fra. Han oplyste også, at han havde solgt en ejendom med dyr og gyllebeholder, men dette vedrørte en anden planperiode. En sådan overdragelse skal dokumenteres med en underskrift fra modtageren. Da lageret af husdyrgødning blev opgjort pr. 31. juli 2017, burde gødningen have været angivet som forbrugt. Uanset om gødningen er overdraget eller ej, så vedrører denne en tidligere periode.

I hver planperiode opgøres lageret ved periodens start. Hertil tillægges eller fratrækkes, hvad der købes og sælges i perioden, og lageret opgøres igen ved periodens slutning. Forskellem mellem de to beholdninger udgør forbruget. I denne sag var der både husdyrgødning og indkøbt handelsgødning i startlageret. Mængden af husdyrgødning fremkommer ved, at tallet fra gødningsregnskabet ganges med en udnyttelsesprocent. Handelsgødningen er indberettet fra leverandøren. De 56.085 kg stammer fra gødningsregnskabet. Det er således startlageret med tillæg af, hvad der er indkøbt og med fradrag for, hvad der er solgt, og fratrullet slutlageret.

Kvælstofkvoten bliver beregnet ud fra arealets størrelse, afgrøderne og jordbundstypen. Kvoterne fra samtlige marker lægges sammen. Dette er jordbrugeren bekendt med.

I denne sag har der været en overgødskning på 54.016 kg. Overgødskningen skal ses i forhold til jordbrugeren samlede areal.

Harmoniarealerne er de arealer, hvor der kan og må udbringes husdyrgødning. Tiltalte havde et græsareal uden kvote, og harmoniarealet er derfor mindre end det samlede areal. Også her er tallene fra gødningsregnskabet anvendt. Kvoterne fremgår af bekendtgørelsen.

Bøderne er fastsat ud fra faste rammer.

Formålet med reglerne er at beskytte vandmiljøet. Der er tale om et usædvanligt stort forbrug af gødning i denne sag.

Den frasolgte ejendom vedrører en anden planperiode, og denne er derfor ikke medregnet i sagen. Hun kan ikke vurdere, om mængden af husdyrgødning fra denne ejendom ligger i startlageret, men det burde ikke være tilfældet. Startlageret er større end slutlageret, men jordbrugeren har også haft færre dyr. Der er tale om et noget lavere slutlager end startlager.

Det er de tal, som tiltalte selv er ansvarlig for at have indberettet, der danner grundlag for beregningerne.

Personlige forhold

Tiltalte er tidligere straffet ved Vestre Landsrets ankedom af 6. juli 2017 med en bøde på 52.500 kr. for overtrædelse af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække og bekendtgørelse om erhvervsmæssig dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret, at han ikke har mulighed for at betale en bøde af en størrelsesorden som påstået af anklagemyndigheden. Han gik personlig konkurs i 2018 og har senere fået gældssanering.

Rettens begrundelse og afgørelse

Tiltalte har erkendt at have været ejer af virksomheden T
CVR-nr. ... i planperioden 2017/2018.

Det er på denne baggrund tiltalte, der er ansvarlig for det gødningsregnskab, der er indleveret for perioden. Det ændrer ikke på dette, at regnskabet blev indleveret af et rådgivningsfirma, eller at tiltalte efter planperiodens udløb blev erklæret personlig konkurs.

Efter vidnets forklaring lægger retten til grund, at gødningsregnskabet danner grundlag for de beregninger, der er foretaget af Landbrugsstyrelsen.

Af købsaftalen vedrørende landbrugsejendommen beliggende ..., 8700 Horsens fremgår, at køber overtog ejendommen den 1. februar 2017, at der på ejendommen er en gylletank på 4.500 kubikmeter fra 2003, og at sælger sørger for, at gyllebeholdningen fjernes.

Herefter har tiltalte ikke - alene ved sin egen forklaring - sandsynliggjort, at gyllebeholdningen blev overdraget, og at denne fejlagtigt måtte indgå i regnskabet for planperioden 2017/2018.

På denne baggrund og efter den samlede bevisførelse finder retten det bevist, at tiltalte er skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Tiltalte er sigtet i sagen den 14. september 2021. Da forældelsesfristen er 4 år, er der således ikke indtrådt forældelse,

Straffen fastsættes i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand og Landbrugsstyrelsens beregninger som udgangspunkt til en bøde på 1.118.000 kr., jf. (dagældende lovbekendtgørelse nr. 433 af 3. maj 2017 § 29, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. § 5) nugældende lov nr. 1053 af 10. juli 2023 (gødningsanvendelseslovens) § 53, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. § 12 og (dagældende bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 § 84, stk. 1, nr. 27, jf. § 43, stk. 1 og § 44, stk. 1) nugældende bekendtgørelse nr. 1025 af 10. juli 2022 § 25, stk. 1, nr. 5, jf. § 14 og § 16, stk. 1.

Firsten for indlevering af regnskabet for planperioden 2017/2018 udløb den 23. marts 2019. På baggrund af Landbrugsstyrelsens kontrol blev regnskabet sendt i høring til tiltalte den 2. juli 2020, og tiltalte blev politianmeldt den 7. maj 2021. Anklageskriftet er dateret den 16. marts 2022. Sagen har således haft en samlet sagsbehandlingstid på 4 år og 6 måneder uden, at det beror på tiltaltes forhold. Henset til sagens ukomplicerede karakter finder retten, at sagen i så væsentligt omfang har oversteget det rimelige, at tiltalte bør kompenseres herfor. Kompensationen ydes på den måde, at bøden nedsættes med 5.000 kr. og det resterende beløb halveres. Bøden fastsættes herefter til 556.500 kr.

Af samme grund skal statskassen betale sagens omkostninger.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T skal betale en bøde på 556.500 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 60 dage.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Tina Gehlert Schmidt

/edl/kkaa

Udskriftens rigtighed bekræftes.

RETTE I HORSSENS, den 25. september 2023

Mette Andersen
kontorfuldmægtig

D O M

afsagt den 24. september 2024 af Vestre Landsrets 13. afdeling (dommerne Thomas Tordal-Mortensen, Thomas Jønler og Sidse Højgaard (kst.)) i ankesag

V.L. S-2087-23

Anklagemyndigheden

mod

T

født den ...

(advokat Lars Langhoff, Horsens)

Retten i Horsens har den 25. september 2023 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 974/2022).

Påstande

Tiltalte T har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået skærpeelse.

Anklagemyndigheden har for landsretten berigtiget tiltalen i begge forhold således, at ordene ”i planperioden” efter angivelsen af CVR-nr. ... udgår, og at ”bekendtgørelse nr. 1025 af 10. juli 2022 § 25, stk. 1, nr. 5, jf. § 14 og § 16, stk. 1,” ændres til ”bekendtgørelse nr. 931 af 16. juli 2024 § 24, stk. 1, nr. 5, jf. § 14 og 15, stk. 1,” i forhold 2.

Supplerende oplysninger

Der er for landsretten fremlagt en skematisk oversigt over bl.a. samlet forbrug af husdyrgødning og handelsgødning for tiltaltes landbrugsdrift under CVR.nr. ... for årene

2007-2019. Skemaet er udarbejdet af planteavlskonsulent C , som har suppleret skemaet med en række bemærkninger.

På foranledning af anklagemyndigheden har oplysningerne i skemaet og C's bemærkninger været forelagt for Jordbrugskontrol, Landbrugsstyrelsen, der i mail af 6. september 2024 er fremkommet med bemærkninger hertil.

Tiltalte er tidligere yderligere straffet den 27. oktober 2020 med bøde for overtrædelse af våbenlovgivningen og den 31. januar 2022 med bøde for overtrædelse af færdselsloven.

Forklaringer

Tiltalte og vidnet B har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans. Der er endvidere afgivet forklaring af C .

Tiltalte har supplerende forklaret, at det var hans landbrugskonsulent, der stod for at indberette tallene i gødningsregnskabet, herunder oplysningerne om normproduktionen. Konsulenten sendte forinden indsendelsen oplysningerne til ham på en mail. Han kiggede ikke oplysningerne igennem. Han foretog sig ellers ikke noget i den forbindelse, og indsendelsen krævede ikke underskrift fra hans side. Han var heller ikke ind over det, hvis der var rettelser til regnskabet.

Når startlageret skulle opgøres, spurgte konsulenten ham normalt, hvor meget handelsgødning, han havde stående. Mængden af gylle blev også vurderet ud fra beholdningen i gyllebeholderen. Han mener ikke, at slutlageret blev kontrolleret.

Aftalen med køber af ejendommen ... var, at gyllebeholderen skulle afleveres tom til køber. Rent faktisk fjernede han ikke gyllen inden overdragelsen, og han ved ikke, hvor køber gjorde af gyllen. Han tror, at det var fordi, køber ville have gyllen kvit og frit af ham. Han fik ikke betaling af køber for den gylle, der var i tanken. Han var selv klemmt på alle punkter på dette tidspunkt, og han ville bare rydde op og komme videre.

De første år var ... hans planteavlskonsulent, og i 2009/2010 skiftede han til ...

Han kan ikke forklare, hvorfor han købte så meget gødning ind i 2010, når hans arealer samtidig var blevet reduceret. Han kørte selv gødning ud på markerne. Han blev ikke spurgt af konsulenten, hvor meget gødning han havde på lager ved afslutningen af regnskabsperioden.

Plantekonsulentens beregning er en teknisk beregning, idet man for det meste ikke er ude at kontrollere mængden. Det angivne slutlager handelsgødning på 30.960 kg N for 2010, som fremgår af det fremlagte skema, svarer vel til ca. 120 tons handelsgødning. Gødningen koster 2-2,5 kr. pr. kg, og hvis tallet på 30.960 kg N var korrekt, ville det svare til, at han havde et lager af gødning til en værdi på 300-400.000 kr. Han har aldrig haft et lager i denne størrelsesorden, og han har ikke haft likviditet til at kunne indkøbe det. Handelsgødningen blev typisk leveret i november, december og januar, inden han skulle bruge det, og han havde ikke likviditet til at købe det om sommeren.

Han gik konkurs i november 2018. Lageret af gødning var lavt i 2018, men det er ikke udtryk for, at han kørte de mængder på 39.930 kg N eller 16.155 kg N, der er angivet i skemaet for 2018, ud på markerne. Hvis det var sket, ville de have ødelagt afgrøderne, der ville være blevet afsvedet.

Han mener, at gødningsregnskaberne indeholder fejl i de oplyste restlagre. Han kan ikke afvise, at han i årene forud for 2018 har gødet lidt for meget.

Han havde også handelsgødning på lager efter udløbet af regnskabsperioden den 31. juli 2018 og inden konkursen. Det er derfor ikke korrekt, når der ikke er anført en mængde i skemaet. Der skulle til vinterrapsen bruges gødning svarende til et par tusinde kg N. Han kan ikke huske, om han havde mere på lager.

Han mener, at de 12.000-13.000 kg N, der var i gylletanken, skulle have indgået i startlageret på husdyrgødning for 2018.

Han havde en anstrengt økonomi op til konkursen, og banken styrede ham i de sidste 3-5 år op til konkursen.

Han ved ikke, om fejl i forbindelse med tidligere år eller den overgødskning, som han foretog i årene før 2018, blev indberettet. Han har ikke talt med konsulenten om det, der skete i

de foregående år, da det var mindre overskridelser. Han har nok ikke haft ordentligt styr på gødningsforholdene og regnskaberne igennem årene.

Tiltalte har forklaret om siden personlige forhold, at han ikke har fået gældssanering, og baggrunden er bl.a. denne sag.

B har supplerende forklaret, at når en landmand bliver opmærksom på fejl i tidligere gødningsregnskaber, skal fejlene indberettes til myndighederne. Det kan ske uafhængigt af frister for at indsende regnskaberne.

Myndighederne stoler på det, der bliver indberettet, og der foretages ikke fysiske kontroller af lagerbeholdninger. Der indberettes fra landmandens side en række oplysninger, som myndighederne ikke har. Det er fx information om modtaget og forbrugt gødning. De kan på forskellig vis kontrollere, om tallene ser korrekte ud. Alle leverandører indberetter direkte til myndighederne den handelsgødning, der er solgt. Hvis landmanden er uenig i de indberettede oplysninger, skal han derfor kontakte leverandøren for at korrigere tallene.

Regnskabsperioden løber hvert år fra 1. august til 31. juli det efterfølgende. Ejendommen ... blev solgt i regnskabsåret for 2016/2017. I regnskabet for dette år er der ikke indberettet dyr for ... efter april 2016, og der har ikke været produktion fra dyr siden april 2016. Derfor er der ikke beregnet produktion fra ejendommen siden dette tidspunkt. Det fremgår af oplysningerne, at de sidste dyr er solgt fra i april 2016. Der er ikke indberettet noget for husdyrproduktion for ejendommen i dette regnskabsår. Tiltalte skulle have opgjort sit lager pr. 31. juli 2017, og han skulle ikke have medtaget gyllen fra den beholder i opgørelsen i forbindelse med regnskabet med skæring fra 31. juli 2017, da han ikke havde gyllebeholderen på dette tidspunkt.

Det er ikke sædvanligt, at der indkøbes mere handelsgødning, end der skal bruges. Der kan dog være tilfælde, hvor der bliver indkøbt større mængder, bl.a. hvor man får tilbudt gødningen til en god pris.

C har forklaret, at han er uddannet agronom, og han arbejder som planteavlserådgiver hos ... , der har været planteavlserådgiver for tiltalte i årene forud for hans konkurs.

Han deltog ikke i rådgivningen af tiltalte før konkursen. Han blev først sat på sagen efter konkursen. I den forbindelse lavede han indberetningen for 2019. Han udfærdigede slutopgørelsen for tiltalte for at få de korrekte tal til brug for boets overtagelse, idet boet jo ikke ville overtage en mængde, der ikke var der. Han drøftede mængderne med tiltalte i februar 2019, og han spurgte tiltalte om mængderne pr. 31. juli 2018 og på dagen for konkursdekretet. Tiltalte fortalte, at han ikke havde et lager af husdyrgødning i 2018. Han havde også en dialog med kurator, der fortalte, at der ikke var husdyrgødning på dekretdagen

Vedrørende lagerforøgelsen af handelsgødning er det hans vurdering, at stigningen i 2010 er usædvanlig. Det kan skyldes, at man har gjort et godt indkøb, men er det tilfældet, vil indkøbet i året efter normalt være noget mindre, hvilket ikke er tilfældet her.

4.500 m³ slagtegylle i en gylletank ville nok svare til 3,5 kg N pr. tons. Hvis der kommer regnvand i, vil gyllen blive fortyndet. Det vil være normalt at anvende handelsgødning til vinterraps. Denne handelsgødning vil blive opført som et lager i regnskabet.

Man spørger fast landmanden om mængderne på lagrene, og landmanden har pligt til at kontrollere mængderne. Der bliver også spurgt ind til, om der er afvigelser i forhold til tidligere år. Han kan se, at der har været foretaget rettelser i tidligere indsendte gødningsregnskaber, men han kan ikke se baggrunden herfor.

Det forekommer, at der er sket fejlindberetninger fra leverandører af handelsgødning, og landmanden skal kontrollere, om de leverede mængder svarer til de mængder, som leverandøren har indberettet. Ved regnskabets opgørelse skal landmanden kontrollere, at beholdningerne ifølge regnskabet stemmer overens med de faktiske lagre. Hvis der er anvendt mere gødning, og der derved er sket en overskridelse, kan der komme en sanktion fra landbrugsstyrelsen, men det afhænger også af størrelsen af overskridelserne.

Det var usædvanligt at have et slutlager i de mængder, som fremgår af skemaet. Afgrøderne kan ikke tåle, hvis der var blevet gødet med de mængder, som fremgår af tiltalen. Der har på papiret været tale om en teknisk overskridelse, men fysisk har det ikke været muligt at gøde i dette omfang. Det ville have forgiftet og dermed ødelagt afgrøderne, så der ikke var noget at høste. Der har således efter hans vurdering ikke været anvendt en så stor mængde gødning i den omhandlede planperiode. Det er muligt, at der i planperioden er sket en overgødskning, men det kan ikke være i den angivne størrelsesorden.

Landsrettens begrundelse og resultat

Forhold 1

T er tiltalt for at være ansvarlig for, at der i planperioden 2017/2018 i forbindelse med driften af hans landbrug blev gennemført gødskning med 79.036 kg kvælstof, hvorved den tilladte beregnede kvote på 25.019 kg kvælstof blev overskredet med 54.017 kg kvælstof svarende til en overgødskning på 327 kg kvælstof pr. ha.

Landbrugsstyrelsen foretog den 2. juli 2020 en administrativ kontrol af gødningsregnskabet for tiltaltes landbrug, der var indberettet den 29. marts 2019 for planperioden 2017/2018. Det fremgår af Landbrugsstyrelsens politianmeldelse af 7. maj 2021, at styrelsen på baggrund af oplysningerne i gødningsregnskabet konstaterede, at der i planperioden var brugt 54.017 kg kvælstoffor meget på landbrugsdriften, og at det svarede til en overgødskning på 327 kg kvælstof pr. ha.

T har ikke bestridt Landbrugsstyrelsens beregning i politianmeldelsen, og at oplysningerne i gødningsregnskabet viser en overgødskning i planperioden 2017/2018 i den størrelsesorden, som fremgår af tiltalen. Han har imidlertid gjort gældende, at der i den nævnte planperiode ikke faktisk blev foretaget overgødskning, idet mængderne i regnskabet er baseret på fejl eller må henføres til gødskning for tidligere planperioder.

Efter bevisførelsen, herunder T og C's forklaringer, finder landsretten uanset oplysningerne i det gødningsregnskab, der blev indsendt i 2019 efter T's konkurs, at der er en rimelig begrundet tvivl om, hvorvidt der i planperioden 2017/2018 blev gennemført gødskning med den mængde kvælstof, som er beskrevet i tiltalen. Landsretten har herved bl.a. lagt vægt på forklaringen fra C om, at det ikke fysisk ville have været muligt at foretage gødskning i dette omfang, uden at afgrøderne ville være blevet forgiftet og dermed ødelagt. På den anførte baggrund finder landsretten, at der ikke kan bortses fra, at i hvert fald en ikke uvæsentlig del af gødsningen ifølge gødningsregnskabet for planperioden 2017/2018 har angået tidligere planperioder. Efter bevisførelsen er det ikke muligt at fastslå, hvorledes overgødsningen har fordelt sig over årene, herunder hvor stor en del, der eventuelt kan henføres til planperioden 2017/2018.

Efter det anførte, og da tiltalens angivelse af planperioden til 2017/2018 ikke kan anses for en biomstændighed, der kan fraviges, jf. retsplejelovens § 883, stk. 4, tager landsretten herefter T's påstand om frifindelse til følge vedrørende dette forhold.

Forhold 2

Efter bevisførelsen, herunder vilkåret om gylletanken i købsaftalen vedrørende landbrugs-ejendommen Højballevej 15, finder landsretten, at der ikke kan lægges vægt på tiltaltes forklaring om, at den kvælstof, der var i gylletanken, blev overdraget til køberen af ejendommen, og at mængden derfor fejlagtigt har indgået i hans regnskab for planperioden 2017/2018. Herefter og af de grunde, som byretten i øvrigt har anført, tiltræder landsretten, at tiltalte er fundet skyldig i dette forhold som sket.

Straffastsættelsen

Landsretten tiltræder, at udgangspunktet for fastsættelsen af bøden er den beregning, som Landbrugsstyrelsen har udarbejdet vedrørende forhold 2.

Landbrugsstyrelsen politianmeldte T den 7. maj 2021, og han blev sigtet af politiet den 14. september 2021. Der blev rejst tiltale den 18. marts 2022, og der er nu forløbet omkring et år efter byrettens dom i september 2023. På denne baggrund og under hensyn til oplysningerne om sagens karakter finder landsretten, at sagsbehandlingstiden ikke kan begrunde, at bøden skal nedsættes.

Straffen fastsættes herefter til 89.500 kr., jf. dagældende bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 § 84, stk. 1, nr. 27, jf. § 43, stk. 1, og § 44, stk. 1, jf. nu bekendtgørelse nr. 931 af 16. juli 2024 § 24, stk. 1, nr. 5, jf. § 14, stk. 1, og 15, stk. 1.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 30 dage.

Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens stadfæstes med den ændring, at straffen nedsættes til 89.500 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 30 dage.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Thomas Tordal-Mortensen

Thomas Jønler

Sidse Højgaard
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 24. september 2024

Cecilie Ejlersen

retssekretær